

V Olomouci, 4. října 2022

k rukám ministra školství, mládeže a tělovýchovy

prof. JUDr. Vladimír Balaš, CSc.

OTEVŘENÝ DOPIS MINISTRU ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY K NOVELE ZÁKONA O PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍCÍCH A K POTŘEBNOSTI SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA V ČESKÉM ŠKOLSTVÍ

Vážený pane ministře,

obracíme se na Vás jménem Asociace sociálních pedagogů a Asociace vzdělavatelů v sociální pedagogice ve věci novely zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a nezařazení sociálního pedagoga mezi pedagogické pracovníky.

V současné době narůstají problémy, které negativně ovlivňují výchovně-vzdělávací proces žáků, ale nemají řešení v běžné pedagogické práci, protože jejich příčiny leží v rodinném, kulturním a sociálním zázemí žáků. Ke zlepšení situace může dopomoci pozice sociálního pedagoga ve škole.

Sociální pedagog ve škole je specificky vzdělaný odborník, který se zaměřuje na práci s žáky. Jeho náplň práce zahrnuje např. programy zlepšující klima školy, včasnou detekci sociálně znevýhodněných žáků, cílené intervence i individuální konzultační činnost s cílem minimalizovat nepříznivé dopady sociokulturního znevýhodnění na vzdělávací dráhu žáka. Včasná intervence sociálního pedagoga a spolupráce s rodinou prokazatelně snižují školní neúspěšnost žáka, zabraňují předčasnému ukončení studia, minimalizují záškoláctví a snižují vznik výchovných problémů a rizikového chování žáků.

V poslední letech se socioekonomická situace rodin neustále zhoršuje, což se odráží ve **špatném wellbeingu dětí a zvyšujícím se výskytu rizikového chování.** To přináší řadu starostí pedagogům i rodičům. Zvýšená podpora je aktuálně potřebná také kvůli dopadům nedávných krizí, které se promítají do duševního zdraví i chování žáků ve škole. Nejde přitom jen o sociálně oslabené rodiny, ale i rodiny, kde probíhá rozvod, děti ve střídavé nebo náhradní rodinné péči, děti s odlišným mateřským jazykem atd. Pro ty všechny je důležitá práce sociálního pedagoga.

Odborná veřejnost zabývající se sociální pedagogikou intenzivně usiluje o legislativní ukotvení sociálních pedagogů již 20 let. Za tu dobu vznikla řada odborných prací a studií. Nejkomplexnější je studie proveditelnosti zavedení pozice sociálního pedagoga do škol z roku 2015, která zavedení sociálních pedagogů jednoznačně doporučuje.

Praktické zkušenosti s touto pozicí dokazují desítky sociálních pedagogů ve školách, kteří na této pozici působí v ČR již přes 30 let. Jasně hovoří také výzkumy a pozitivní zkušenosti s obdobnými pozicemi ze zahraničí.

MŠMT opakovaně zahrnuje pozici sociálního pedagoga do svých strategických a koncepčních dokumentů. Pozice sociálního pedagoga je explicitně zmíněna v Národním akčním plánu inkluzivního vzdělávání ve vazbě na personální zajištění inkluze. Zavedení

sociálního pedagoga je rovněž doporučeno ve vládním dokumentu Strategie boje proti sociálnímu vyloučení. Přínosnost práce sociálních pedagogů na školách konstatují také výstupy České školní inspekce.

Vaše současná vláda si v Koaliční smlouvě sama stanovila závazek „Legislativně ukotvíme a více zpřístupníme podpůrné pozice (především školní speciální pedagog a školní psycholog, ale i kariérový poradce, **sociální pedagog**) na školách.“

Sociální pedagog patří do škol se statusem pedagogického pracovníka. Komplexita práce sociálního pedagoga ve škole a jeho odbornost odpovídá úrovni jiných odborníků ve škole, kteří jsou všichni vedeni jako pedagogičtí pracovníci. Kurikulum přípravy absolventů oboru je principiálně pedagogické.

Neukotvení sociálních pedagogů jako pedagogických pracovníků by vneslo nesystémovost a nevyrovnanost do skladby školního poradenského pracoviště, protože ostatní členové poradenského pracoviště školy jsou pedagogičtí pracovníci (včetně např. školních psychologů). Sociální pedagogové by jako nepedagogičtí pracovníci byli diskriminováni v pracovní právních rovíně (finanční odměňování, nárok na řádnou dovolenou či studijní volno).

Ukotvení pozice sociálního pedagoga ve škole jako pedagogického pracovníka a zpřesnění definice jeho činností je klíčové mj. proto, aby bylo jasné jeho vymezení proti činnostem definovaným zákonem o sociálních službách či jinými oblastmi sociální práce. Činnosti sociálního pedagoga ve škole se od nich jasně odlišují, **sociální pedagog ve škole nekopíruje činnosti spadající pod resort MPSV**, sociální práci obcí ani sociálních služeb.

Jsme rádi, že je pozice sociálního pedagoga podporována alespoň prostřednictvím operačních programů, avšak jejich nastavení způsobuje problémy s nedostatečným využíváním této pozice či nejednotnosti při chápání náplně práce. Právě proto **potřebujeme sociálního pedagoga v zákoně o pedagogických pracovnících s jasně definovanou náplní práce v navazující legislativě.** Pokud bude pozice legislativně ukotvena a sociální pedagog tak bude brán odborností i finančním ohodnocením jako plnohodnotný člen školního poradenského pracoviště, bude tato pozice zákonitě více využívána. Poptávka škol po sociálních pedagozích je přitom velká.

Vážený pane ministře, žádáme Vás, abyste podpořil zavedení pozice sociálního pedagoga do zákona o pedagogických pracovnících.

Zároveň si Vám dovoluujeme nabídnout schůzku, kde Vám můžeme představit materiály a analýzy týkající se sociálních pedagogů ve školách. Jsme připraveni aktivně spolupracovat s Vámi a MŠMT na společném cíli zlepšení života dětí v České republice.

Děkujeme za Váš čas.

Mgr. Jiří Daněk
Předseda Asociace
sociálních

doc. Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
Předseda Asociace vzdělavatelů
v sociální pedagogice

Dana Lipová
Ředitelka Nadace Sirius